

EÖRSI ISTVÁN

HALÁLOM REGGELÉN

Szereplők

FRIEDRICH LUDWIG VOGEL

ERNST FRIEDRICH PEGUILHEN

JOHANN FRIEDRICH STIMMING

FRIEDRIKE STIMMING

JOHANN FRIEDRICH RIEBISCH

HEINRICH VON KLEIST

HENRIETTE VOGEL

ULRIKE VON KLEIST

Szín: Stimmingék fogadója a Kis Wannsee mellett

Idő: 1811. november 21.

SZÍNLAP

Eörsi István
HALÁLOM REGGELÉN

Friedrich Ludwig Vogel	<i>Szula László</i>
Ernst Friedrich Peguilhen	<i>Nagy Viktor</i>
Johann Friedrich Stimming	<i>Sarkadi Kiss János</i>
Friederike Stimming	<i>Horváth Zita</i>
Johann Friedrich Riebisch	<i>Tóth Géza</i>
Heinrich von Kleist	<i>Znamenák István</i>
Henriette Vogel	<i>Gubás Gabi</i>
Ulrike von Kleist	<i>Kovács Zsuzsanna</i>

Díszlettervező	<i>Lukáts Andor</i>
Jelméztervező	<i>Cselényi Nóra</i>
Segédrendező	<i>Pintér Kata</i>
Rendező	<i>Lukáts Andor</i>

Csiky Gergely Színház, Stúdiószínpad,
Kaposvár
Bemutató:
2006. január 13.

ESZTERNYI BÉLA FELVÉTELE

EÖRSI ISTVÁN

ESZTERNYI BÉLA FELVÉTELE

LUKÁTS ANDOR

ESZTERNYI BÉLA FELVÉTELE

TÓTH GÉZA, HORVÁTH ZITA, SARKADI KISS JÁNOS,
NAGY VIKTOR, SZULA LÁSZLÓ

ILLOVSKY BÉLA FELVÉTELE

HORVÁTH ZITA, SZULA LÁSZLÓ, ZNAMENÁK ISTVÁN

ILLOVSKY BÉLA FELVÉTELE

ZNAMENÁK ISTVÁN, GUBÁS GABI

(Stimmingék fogadója a Kis Wannsee mellett, a Potsdamba vezető út közelében. 1821. november 21-e, hajnali négy óra. Kleist befüggönyözött ablakú szobájában az asztalnál ül és ír, két gyertya világít neki. Előtte tele pohár és egy üres üveg. Abbahagyja az írást, az asztalra könyököl.)

KLEIST Elveszítjük súlyunkat, mihelyt testünkben felröppenünk. A súlytalanság boldogságát csak a nagy táncosok élik át egy-egy pillanatra. Ezért rugaszkodnak el folyvást a földtől. A mi gondolataink viszont vágyaink ellenére visszahuppannak arra a masszára, amelyet sikerült hátrahagynunk végre. Pedig mi közünk hozzá? Miért e körül köröznek utolsó gondolataink? *(Szájához emeli az üveget; üres. Iszik a pohárból.)* Henriette ragaszkodott hozzá, hogy hívjuk ide Peguilhent, és sózunk a nyakába tetemeink gondját. Mire jó ez? Este befut majd Luis és Peguilhen, de nem miattunk, hiszen mi már egy másik univerzumban időzünk, hanem csak az értéktelen súly miatt, amely a földön hever. Milyen neveléses! Mintha valakit jobban érdekelné az aranyozott keret, mint Raffael látomása, a Madonna meg a két gyerek, akiket a keret közrefog! *(Kitissza a poharat, és fejét visszahajítja a karjára.)* A hullákat mindenképp elkaparják.

(Szétnyilik a függöny az ablak előtt. Mögötte sötét. A pult mögött a fogadós felesége, Friederike, vele szemben Riebisch napszámos. Ludwig Vogel és barátja, Ernst Friedrich Peguilhen belép.)

PEGUILHEN Jó estét!

FRIEDERIKE Jó estét!

RIEBISCH Tiszteletem az uraknak.

PEGUILHEN A fogadóssal szeretnénk beszélni. Stimming úrral, ha jól tudom a nevét.

KLEIST Miért ne tudnád jól? Megírtuk neked!

FRIEDERIKE Mindjárt itt lesz. Én vagyok a felesége. A Friederike Stimming.

PEGUILHEN Örvendek. Igazából mi egy hölgyet keresünk, meg egy urat, akik tegnap itt szálltak meg. *(Csönd.)* Nem maradtak kegyedék házában ma éjszakára is?

FRIEDERIKE De igen. Itt vannak. Vagyis hát...

RIEBISCH Kint vannak, tisztelettel. Odakint.

PEGUILHEN Hogyhogy odakint?

RIEBISCH A tónál, tisztelettel. Egy bucka van ott. Meg egy aprócska gödör, tetszik tudni. Egy lábnyi mély, a hossza meg vagy három láb. Nem tudom, mire szolgál, és ki ásta ki, anynyi biztos, hogy nem én. Az már ott volt, amikor én ideszegődtem.

KLEIST Bökd már ki mondandód velejét, gazember!

PEGUILHEN *(Vogelnek.)* Érted, hogy mit zagyvál az összeviszza?

FRIEDERIKE Nem élnek már, kérem. Agyon vannak löve.

VOGEL Akkor hát igaz.

PEGUILHEN *(megszorítja Vogel kezét. Súgva.)* Légy crós, barátom.

KLEIST Tudtam, hogy nem fogok hibázni. Hurrá! Erre iszom! *(Kiissza a poharat.)*

VOGEL Szörnyűség. Most mit csináljak?

PEGUILHEN Isten majd elrendez mindent. Megyek és megnézem őket.

FRIEDERIKE Ebben a sötétben? Tessék nálunk aludni, és reggel tessék kifáradni hozzájuk, a világosban.

PEGUILHEN Most nézem meg őket. *(Vogelnek.)* Velem jössz?

(Vogel a fejét rázza.)

RIEBISCH Hozok egy lámpást. *(El.)*

PEGUILHEN Nagyon szétroncsolódtak?

FRIEDERIKE Dehogyan, kérem. Csak egy kis vérbuborék látszik az úr szájának a szögletében, és a hölgy ruháján, a bal mellénél egy kis kerek vérfolt. A ruha pedig kicsit meg van perzselődve. Azon át lőtte meg, ugye.

KLEIST Mert nem akartam látni a mellét.

FRIEDERIKE Ha szabad kérdezni, kikhez van szerencsém?

KLEIST Nem akartam, azért, mert akartam.

PEGUILHEN Az úr az elhunyt hölgy férje volt. Én meg a barátjuk, Ernst Friedrich Peguilhen.

FRIEDERIKE Szent Isten! Szívbeli együttérzésem! *(Elkapja Vogel kezét, meg akarja csókolni. Ez elrántja.)*

VOGEL Nana!

RIEBISCH *(megjelenik egy lámpással.)* Indulhatunk, méltóságos uram.

PEGUILHEN *(Vogelnek.)* Sietek vissza hozzád, Luis. Meg kell bizonyosodnom arról, hogy valóban ők azok.

(Peguilhen és Riebisch el.)

VOGEL Rumot kérek.

FRIEDERIKE *(tölt neki.)* Az úrnak is rumot kellett kiküldeni oda. Nyolc garasért. Aztán még egyet akart rendelni, de a nagysága lebeszélte róla. Azt mondta, hogy már eleget ivott. Az úr erre azt felelte, hogy akkor majd annál jobban fog neki ízleni este a rum. Tetszik ezt érteni? Ennek a Riebisch nap számosnak a felesége mesélte.

VOGEL Nem érdekel. Hol aludtak?

FRIEDERIKE A főnti traktuson vettek ki két egymásba nyíló szobát. De a nagysága még hajnal előtt kihúzta a közös ajtóból a kilincset.

KLEIST Hazudsz! *(Felállna, visszacsúszik a székre.)*

VOGEL Nem kérdeztem, hogy mikor mit csinált a kilincsel.

FRIEDERIKE Tetszik még egy rum? *(Tölt neki. Vogel nem nyúl felé. Kissza.)*

VOGEL Biztos meghaltak?

FRIEDERIKE Hát csak nem hagyánák őket ott kint feküdni a november végi hidegben! De nem nyúlhatunk hozzájuk, míg meg nem vizsgál mindent a rendőrség. Aztán boncolás is lesz még. Az már nem a szabadban – van egy kis kunyhónk pár léppessel odébb.

VOGEL Boncolás is lesz? Elviselhetetlen.

FRIEDERIKE Ahogy mondani tetszik. Hiszen nem volna szükség boncolásra, mert nem történt itt bűntény kétem, ellenkezőleg. Én már tizenhét éve vezetem ezt a fogadót az urammal, de ilyen vidám, játékos vendégek még sohasem szálltak meg nálunk. Édes gyerekecskéimnek nevezték egymást. Hol magázódtak, hol meg tegeződtek. Az úr átugrált a tekepálya deszkáin, és szépen kérte a nagyságos asszonyt, hogy ugorjon ő is, de ő nem ugrott, csak nevetett. Kergetőztek, kávéztak, és jót mulattak a Dorothea Louisén, a Riebisch napszámos feleségén, tetszik tudni, amiért megitta a kávéhoz felszolgált tejet, amit ők meghagytak, és közben tejbajsa lett.

VOGEL Rumot ígért az előbb. *(Friederike tölt neki. Felhajtja.)* Honnan tudja maga, hogy a feleségem hajnal előtt mit csinált a kilinccsel?

FRIEDERIKE A cseléd látta, amikor hajnali négykor bevitte hozzá a kávé...

VOGEL Vezessen a feleségem szobájába.

FRIEDERIKE A szobákat le kellett zárunk, nagyságos úr. Ezt szigorúan meghagyták az uramnak a potsdami rendőrségen. A kilinccset az elhalálozott úr zsebében találtuk meg.

VOGEL Hogy merték átkutatni a zsebeiket?

FRIEDERIKE Azt akartuk megtudni, hogy kiket értesítsünk. De nem volt náluk semmilyen irat. Milyen szerencse, hogy értük tetszettek jönni! Jaj istenem, de szörnyű szerencsétlen-

ség! Nem is sejtthettük, kérem szépen, hogy mit terveznek. Csak mosolyogni láttuk őket, vidám emberek voltak, nagyon kedvesek és bőkezűek. Ahogy sétáltak kifelé, a helyszínre, tetszik tudni, Riebisch elhúzta az útjukból a taligáját, mire az úr adott neki egy garast. Pedig hát kötelessége volt elhúzni, nem? Amikor kiérték oda, ahol most is vannak, a méltóságos asszony énekelte, az úr pedig verseket olvasott fel. Verseskönyv volt velük, meg három pisztoly. Fehér kendővel letakart kosárban vitte ki őket a hölgy. Riebisch mondta később, hogy ő furcsállotta azt a nagy kosarat. Törte a fejét, hogy mi lehet benne. Jaj istenem, de kár, hogy nem találta ki.

VOGEL Tisztelt asszonyom, méltányolnám, ha adna még egy rumot. Nyolc garasért. De némán, asszonyom, érti, némán.

(Friederike tölt neki. Stimming be, kicsit kapatos.)

FRIEDERIKE Johann Friedrich, hol kódorogsz? Amikor előkelő látogatóink vannak. Ez a méltóságos úr annak a nagyságának az ura, akit a másik úr lelőtt.

STIMMING Örvendek, méltóságos úr. És részvétem. Osztozunk a gyászában. Minket is mélyen érint. Miért pont itt kellett megtörténnie ennek? Ez mindmáig egy kifogástalan hírvogadó volt, méltóságos uram. Most majd egész Berlin és Potsdam a szájára vesz bennünket. Ez persze jól is jöhet, mert talán divatba jövünk egy kicsit. Hol van Riebisch?

FRIEDERIKE A tetemknél, egy másik méltóságos úrral.

STIMMING Milyen szavakat használsz? Elnézést, méltóságos uram. A feleségem nem akarta megbántani. Csak nincs modora. Cselédként kezdte nálam a pályafutását. Nem tetem. Friederike, és nem is hullá, hanem holttest. Megértted? A méltóságos asszony viszont nagyon finom asszony volt. Egy pillanat alatt megszerettrük. Csupa boldogság volt az az asszony, méltóságos úr.

FRIEDERIKE Olyan finom volt, mint a fehérneműje! Sohasé látam ilyen gyönyörű kék selyem harisnyakötőt!

- STIMMING Friederike, tartsd a szádát, vagy meglátod, mi lesz.
- FRIEDERIKE Most meg mi rosszat mondtam?
- STIMMING A másik úr is finom úr volt. De őt azért kicsit máshová sorolnám be, mint a méltóságos urat. Félre volt taposva a cipője.
- KLEIST *(felugrik.)* Hol? Mutasd meg, te gazembert! *(Elterül a földön. A fény lemegy róla.)*
- FRIEDERIKE Ezért aztán cseppet sem lepott meg, hogy a méltóságos asszony kihúzta az ajtójukból a kilincset.
- (Kleist nyöszörög. Peguilhen és Riebisch visszajönnek.)*
- STIMMING Tiszteletem. Stimming vagyok, e fogadó tulajdonosa. Részvétem, méltóságos úr.
- PEGUILHEN Kérek egy vízespohár rumot. *(Friederike önt neki. Iszik.)* Neki is négy garasért. *(Riebisch is kap rumot. – Megfogja Vogel könyökét.)* Úgy fekszenek ott, barátom, mintha élének. Vagyis csak Henriette fekszik, mintha aludna. Heinrich ül, vele szemben, feje Henriette lába mellett a gödör szélére hajlik. *(Iszik.)* Öregem, ezek leültek egymással szemben egy kis gödörbe, Henriette két térdje Heinrich lába között. Heinrich egyszerűen Henriette bal melléhez szorította, majd elsütötte a pisztolyt. A luk szélén látszik a lőpor. Így nem is lehet hibázni. Ez a paraszt azt mondja, hogy felesége, aki éppen kávécsészéjüket vitte vissza elmosni, vagy ötvenet lépett a két lövés között.
- RIEBISCH Mert azt hitte, kérem, hogy csak úgy lövöldöznek a levegőbe, jókedvükben.
- PEGUILHEN Magát ki kérdezte? – Ennyi időre volt szüksége Heinrichnek ahhoz, hogy megbizonyosodjon Henriette haláláról, mielőtt szájába vette volna a pisztolyt. Mert a szájába vette. *(Iszik.)* Előtte alaposan tanulmányozhatta az anatómiát, mert a feje nincs is szétroncsolódva. Amennyire a lámpás fényénél megállapíthattam, nem távozott el belőle a golyó. Gyenge volt a töltés, és nem hiszem, hogy tévedek, ha azt állítom, hogy ezt is kiszámította előre. *(Iszik.)* Egész életében

- csodabogár volt, és jól vágott az agya, kár, hogy teljességgel hiányzott belőle a humor.
- VOGEL Micsoda botrány lesz ebből! Elvégre itt gyilkosságra került sor.
- PEGUILHEN Szívesen nevetett, de nem volt humora. Ezt állítom. Szívből csak olyasmin bírt mulatni, amitől elborzad az épelméjű ember.
- VOGEL Mít csináljak, ha valamelyik hivatali jóakaróm arra használja fel ezt a szerencsétlenséget, hogy rám húzza a vizes lepedőt?
- PEGUILHEN Ugyan, miért húzná rád? Tudod, mit mondanak majd a kancellári hivatalban? Azt mondják majd, hogy egy gondtal kevesebb. Amióta csödbe ment a lapja, azóta a királytól a kancellárig és a rendőrminisztérium főtisztviselőiig mindenkit megugatott. És pénzt kunyorált a kincstártól. Örülnek majd, hogy nem kell többször elutasítani.
- VOGEL Nem csak Kleist úr halt itt meg, Peguilhen.
- PEGUILHEN Elnézést. Persze. *(Iszik.)* Mindenkit megugatott, megugatott, megugatott. Pisztollyal a szájában legalább nem bírt ugatni.
- VOGEL *(felnevet majd elkomorodik.)* Én meg azt hittem, hogy fogatlan kutya, és mekkorát harapott a szívembe!
- PEGUILHEN Fogatlan pióca. *(Nevet.)* A nővere szívéből vért szívott, a bukszájából pedig pénzt. Szegény Ulrike, vénkisasszony maradt, hogy Heinrichet pénzelhesse.
- VOGEL Szerintem Henriettét is megvágta időnként. Pénzszerzési stratégiáját a női szánalomra építette. Kifizetődött neki a szomorúsága. Engem például ki szán meg?
- PEGUILHEN Enyhén szólva nem lett belőle Goethe, ettől keseredett meg.
- VOGEL Itt nem róla van szó! És nem az irodalomról! Feleségem fogadóban töltötte utolsó éjszakáját egy gyanús hírű férfival, te pedig Goethéről locsogsz.

PEGUILHEN *(megfogja Vogel könyökét.)* Ne légy igazságtalan. Heinrich többet ivott, mint amennyit a gyomra meg az észé- nye elbírt, hetekig nem bújt ki az ágyból, de gyanúsnak azért nem mondhatod.

VOGEL Jó-jó, de micsoda botrány.

PEGUILHEN Ágyban írt. De vajon mit csinált még egyedül az ágyban? Hc? *(Nevet.)*

VOGEL Elhallgass már. Egy romantikus utolsó éjszaka az Isten háta mögött, egy fogadó két egymásba nyíló szobájában...

PEGUILHEN Csak nem vagy féltékeny rá? Teljesen ártalmatlan volt. Mondhatnám: szűz. *(Friederike kuncog.)* Mit vihog? A szüzesség nem tréfa. Csak kényelmetlen, ha az ember már elmúlt tizenöt éves.

FRIEDERIKE *(nevet.)* Tizenöt! Még szép! *(Riebischnek.)* Johann, maga hány éves korában lőtt dämavadra először?

VOGEL Kikérem magamnak! *(Stimmingnek.)* Védjen meg, kérem, az ilyen közönséges tréfáktól.
(Stimming megüti Friederikét.)

FRIEDERIKE Bocsásson meg, méltóságos úr!

PEGUILHEN Ismered a kuzinját, a Marie von Kleister? Érett szépség, nála vagy tizenöt évvel érettebb. Igen finom, gazdag hölgy, bejáratos az udvarhoz is. Nahát ebben a hölgyben évek óta több mint anyai érzések lobognak Heinrich iránt. Ezt a fiától tudom, aki a bizalmasa. És mit gondolsz, hogyan viszonozta Heinrich a hölgy jótéményeit?

VOGEL *(Peguilhennek.)* Indulás, Ernst Friedrich. Rengeteg elintézni valónk van holnapig.

PEGUILHEN Elfutott, mint a bibliai József, kuzinja kezében hagyva ingének egy cafatját. *(Nevet.)* Vagy a gatyája korcát.
(Vogel megindul az ajtó felé. Peguilhen megfogja a könyökét.)

PEGUILHEN Máris megyünk. Csak megiszunk még előbb egy-egy rumot nyolc garasért. *(Stimming rumot tesz eléjük. Peguilhen félrevonja Vogelét.)* Ha Adam Müllerre lennél féltékeny, azt

megérteném. Vagy Franz Thereminre. *(A szájdra üt.)* Bocsásson meg. De hát ezt te is tudod, nem igaz? Sophie Sander aztán mindkét urat leütötte Henriette kezéről. Csakis és kizárólag Heinrich maradt meg neki, akit szintén Adam Müllernek köszönhet. De Heinrichnek soha életében nem állt jól, ha udvarolnia kellett. Nem állt neki jól – érted? *(Nevet.)*

VOGEL Rettenetes, hogy miket beszélsz. Ernst Friedrich. Berűg-
tál.

PEGUILHEN Nem állt jól neki. Ezért lötte föbe magát. Bonyo-
lult a rejtvény, de megoldása egyszerű.

VOGEL Indulás. Haza kell mennem, Paulácskához.

PEGUILHEN Csak a pisztolyát tudta elsűtni, érted?

VOGEL Hallgass már! Fel kell készítenem Paulácskát az útra.
Henriette a levelében meghagyta, hogy már holnap induljak el vele.

PEGUILHEN Hová a rémálomba?

VOGEL Königsbergbe. Henriette egyik barátnőjéhez, aki felne-
veli majd.

PEGUILHEN Königsbergbe? A világ másik felére? Megörültél?

VOGEL A gyereknevelés Henriette reszortja volt. Nem vagyok
abban a helyzetben, hogy éppen most magamra vállaltam ezt
a terhet. Tekintettel a várható botrányra, helyben maradásá
egyébként sem volna ajánlatos.

PEGUILHEN Elküldöd egyetlen megmaradt lányodat?

VOGEL Nem akarom megvárni, míg anyányivá nő a melle.

PEGUILHEN Miért nem? Henrietteben éppen a melle ért a leg-
többet. Ha belépett az ajtón, én már csücsörítettem az ablak-
nál.

VOGEL Engem agyonnyomott.

PEGUILHEN Ha Paulácska nem a te reszortod, akkor hova si-
etsz?

VOGEL Rendelnünk kell két koporsót. Nem feküdhettek itt ité-
letnapig! *(Félrevonja Peguilhent.)* És vedd tudomásul: engem

nem érdekel, hogy Henriette kivel és mikor. Legendás szerelem volt köztünk a kezdet kezdetén, és én mindmáig becsültem őt és szerettem, de már évek óta nem úgy. A betegsége óta olyan szagot árasztott, fokozódó mértékben, hogy egyszerűen lebénytott.

PEGUILHEN Ne beszélj! Szagot?

VOGEL Ez a legenyhébb kifejezés.

PEGUILHEN Ahá! Akkor értem. Pedig Franzot nehéz elijeszteni.

Lefeküdne az egy mocsári boszorkánnyal is. Nemhiába pap.

VOGEL Hallgass már, az isten szerelmére.

PEGUILHEN Adam Müller, az más. Az mindig magasabbra tör.

Új felesége, a másik Sophie még Heinrichet is el tudta volna csábítani.

VOGEL Ég veled! *(Indul, Peguilhen visszarántja.)*

PEGUILHEN Képzeld el: Heinrich a vízbe akarta lökni miatta Müllert a drezdai Elba-hídról. Pedig a többi nőktől nem akart mást, csak meghalni velük. Henriettéhez is ez vonzotta. Namármost tudva lévő, hogy a halottaknak nem működik a szaglóérzékük. Akár közös koporsóba is dughatod őket. *(Stimmingnek.)* Köszönjük a vendéglátást. Holnap visszajövünk, és elintézzük, amit kell.

VOGEL Mivel tartozunk?

STIMMING Hadd hívjam meg még egy rundra a méltóságos urakat. A halottak tiszteletére. *(Tölt. Mind isznak.)* Mi úgysem feketünk le éjfélig, mert még befuthat Potsdamból a halottkém.

PEGUILHEN *(Vogelnek, de hangosan.)* Akkor hallgassanak meg búcsúzóul egy igaz történetet. Egy szép nyári napon, még tavaly, egy zsidó meccénás meghívta Heinrichet ebédre. A híres színésznő mellé ültették, a Hendel-Schütz mellé, aki kikezdtet vele. Heinrichet azonban elbódították a zsidó által nyújtott gasztronómiai gyönyörök. Csak akkor ismerte fel a vesztélyt, amikor a hölgy meghívta estére a lakásába. Felugrott,

és ellilult arcát zsebkendőjébe temerve kirohant a házból, át az utcán, egyenesen fel hozzám, mert ott láktam a közelben. Szóhoz sem jutott, míg egy pohár vizet nem diktáltam belé. Ekkor elújságolta, dühtől remegve, hogy miként alacsonyította le felkínálkozásával egész nemét az a némbér. Belőlem persze kitért a röhej. *(Kacag.)* Erre élette szóloán szakított velem, és hazarohant. A színésznő közben azt hitte, hogy Heinrich már vár rá a lakás valamelyik intim zugában. Utánaeredt, de csak a kalapját találta meg. Magához vette, és másnap meglátogatta azzal az ürüggyel, hogy aggódik az egészsége miatt. Heinrich azonban nem nyitott neki ajtót. Még a kalapját is feláldozta az erény oltárán. *(Nevet.)* Rettgett a női nyílásoktól. Ezért akart folyvást újakat létesíteni a meglévők helyett. *(A szívéhez nyomja mutatóját.)*

KLEIST *(feltápászkodik, odamegy Peguilhenhez, egy rettenetes pofont keverne le neki, de a tenyere megtorpan Peguilhen arca előtt.)* Hazudsz.

VOGEL *(Nevet.)* Költőnek hitte magát. Pedig csak hipochonder volt. És az én Henriettém mégis itt akar nyugodni, vele együtt. Közös sírban.

FRIEDERIKE De hiszen ez szép! Együtt haltak meg, együtt nyugszanak!

STIMMING Friederike, tartsd a szádat!

VOGEL Hogy szerettem őt! Mindennek ellenére! És hogyan hálalta meg?

KLEIST Mindnyájan hazudtok!

STIMMING Parancsolnak még egy rumot? *(Tölt Vogelnek és Peguilhennek.)*

(Kleist is odatartja a poharát; nem vesznek tudomást róla. Úgy tesz, mintha felhajtandó az üres poharat.)

KLEIST Jobban ízlik, mint amikor még éltem.

(Ettől kezdve jelenete végéig sorra felhajtja az üres poharakat.)

VOGEL *(iszik egy kortyot és a gyomrához kap.)* Végem.

(*Stimming és Friederike odaugrik Vogelhez, elkapják, mielőtt összecuklana.*)

PEGUILHEN Ma már nem megyünk haza. Van két szabad szobájuk?

STIMMING Természetesen, méltóságos úr.

VOGEL Nem, nem, én nem megyek be azokba a szobákba.

STIMMING Az a kettő le van lakatolva. De rajtuk kívül is van még négy kényelmes szobánk, méltóságos úr. Válogathat közöttük. És van egy sufnink is, a kocsisnak.

PEGUILHEN Reggel hazakocsizunk, megrendeljük a koporsókat. Meglátod, nem veszítünk időt.

STIMMING A temetéssel várni kell úgyis. Amíg a rendőrség nem szemrevételezi a helyszínt meg mindent.

FRIEDERIKE Ezt már mondtam az úrnak. Azt is mondtam, hogy utána boncolás lesz.

KLEIST Fogalmatok sem volt róla, hogy mi van a fejében.

VOGEL Nem akarok boncolást!

KLEIST Hogy a beleimben mi van, azt talán megértitek majd.

STIMMING Nem is lesz, méltóságos úr.

VOGEL Ez a nőszemély folyton boncolni akar!

STIMMING Kaphatsz még egyet, Friederike!

FRIEDERIKE De miért? Nem lesz boncolás?

VOGEL Ha boncolás lesz, akkor én holnap nem jövök vissza. Te kihozod a kocsimon a koporsókat, ugye?

PEGUILHEN Gyere ki te is, Luis.

VOGEL Nem. Nem bírok halottakat nézni. Henriettét meg végképp nem. Kicsi énekes madaram. De neked ki kell jönnöd. Mert téged kért meg az ügy lebonyolítására. Ez volt az utolsó kívánsága. Kijössz?

FRIEDERIKE Persze, hogy kijön a méltóságos úr.

PEGUILHEN Kijövök, na.

VOGEL Akkor jó. Hadd kérjek tőled még valamit. Indulás előtt, reggel vágj le egy tincset Henriette hajából nekem.

PEGUILHEN Rendben van.

FRIEDERIKE Ez olyan szép, Johann Friedrich, nem? Olyan szép...

VOGEL Tényleg levágod?

PEGUILHEN Hiszen megígértem.

KLEIST Ne merészeld a hajához érni! (*Nekirontana Peguilhennek.*)

STIMMING Riebisch!

(*Riebisch elgáncsolja Kleistet, aki visszapenderül a sötétbe.*)

RIEBISCH Ha irtózni tetszik, méltóságos uram, akkor én majd levágom... Az úreből is levágok, ha parancsolják.

VOGEL Egy tincs kell nekem az én imádott feleségemtől. Mind egy, ki vágja le. De az ő tincse legyen.

RIEBISCH És a sírt is megásom nekik. Olyan sírt ások, amelyben ellakhatnak békében, a végítéletig. (*Kiüssza, ami Vogel poharában maradt.*)

VOGEL Ássa csak meg. Mély sírt ásson nekik. Nem leszek hálátlan. És később majd időről időre kiruccanak ide. Emlékezni fogok rájuk akkor is, amikor már mindenki elfelejtette őket.

PEGUILHEN Szegény Heinrich, mindig a halhatatlanságról ábrándozott. Aztán szétfoszlanak a hiú vágyak, és mi marad? Egy részeg paraszt, aki kiás egy gödröt valahol az isten háta mögött. (*Iszik.*) Azért érdekelne, hogyan töltötték itt az utolsó éjszakát. Ebben a csehóban.

STIMMING Kikérem magamnak, méltóságos úr!

PEGUILHEN Kuss! Téged nem érdekel, Luis?

FRIEDERIKE Hogyhogy csehó, méltóságos úr? Papírt vittem nekik meg írószerszámot, a cseléd kávét szolgált fel, egész éjjel talpon volt a ház.

PEGUILHEN Jó-jó. Csehó vagy nem – nem ez most a kérdés. Az a kérdés, hogy mit gondoltak, mit éreztek? Őt évet adnék az életemből, ha kileszhettem volna őket. Vagy ha nem is ötöt, de egyet odaadnék. Te nem Luis?

VOGEL Hagyj békén, Ernst Friedrich. Nem látod, milyen nyomorultul érzem magam?

RIEBISCH Aki gyászol, az kérem megpuhul belül, és ezért ritkán bírja az italt.

PEGUILHEN Sohasem fogjuk megtudni, mit csináltak.

STIMMING Szerintem mit csináltak, Friederike?

(Friederike vibog.)

PEGUILHEN Sohasem tudjuk meg. Ha csak nem bújnak ki ma éjjel abból a gödörből, hogy elmeséljék.

VOGEL Nem! Ne bújjanak ki! *(Riebischnek.)* Lapátoljon az arcukra földet!

PEGUILHEN *(megfogja Vogel könyökét.)* Ha óhajtod, Luis, eltüntettem őket.

STIMMING Azt lehet, kérem, de csak a rendőrségi szemle után.

PEGUILHEN Pofa be!

VOGEL Csinálj, amit akarsz, Ernst Friedrich, de gyorsan csináld. Aludni akarok!

STIMMING Erre iszunk! *(Tölt mindenkinek.)*

PEGUILHEN Előbb iszunk, aztán betaposom őket a gödörbe! *(Felhajtja poharát.)*

KLEIST *(felugrik, pisztolyt kap elő a zsebéből.)* Csakhogy most már tudok védekezni!

(Megelőzza Peguilhent. A függöny összezárul, a társaság eltűnik. Kleist visszaül az asztalhoz. Sötét.)

MÁSODIK FELVONÁS

(A függöny nyitva, mögötte az ablak négyszöge. Kleist az asztalnál ül és ír. Előtte pohár és egy üveg bor, amelyet a jelenet során kiiszik. Két gyertya világít neki. Felugrik, fel-alá sétál a szobában. Visszaül, és hangosan olvas a leveléből. Kissé nehéz nyelvel beszél, egy-egy szónál szinte dadog.)

KLEIST *(olvassa a levelét.)* „Én legkedvesebb Marie-m, a diadalének közepette, melyre lelkem ráhangolódik a halálnak ebben a pillanatában, feléd szállnak még egyszer a gondolataim, hogy legjobb képességeim szerint megmutathassam magam neked: neked, az egyetlennek, akinek érzésére és véleményére valamelyest adok; a Földön minden mást, összességében és egyenként, teljességgel legyőztem szívemben. Igen, így igaz, megszálltalak, pontosabban magamat csaltam meg; de amit ezerszer mondtam, nevezetesen, hogy ezt nem élem túl, azt most, búcsúzva tőled, be is bizonyítom. Míg nem voltál Berlinben, elcseréltelek egy másik barátnőre; de ha ez vigasztalhat, nem olyanra, aki élni, hanem aki meghalni akar velem, mert érzi, hogy hozzá épp olyan hűtlen lennék, mint hozzád.” *(Felpattan a székről.)* „Barátnő.” „Hűtlenség.” „Megszálltalak” Micsoda szavak! Ha más mondaná, mást jelentenének! Miért jelentenek mást a szavak, ha én használom őket? Rádásul fájnak! Minden fáj! Ha kidugom orromat az ablakon, megbetzi a rávetülő napfény! Ha séta közben véletlenül eltaposok egy hangyát, gyilkosnak érzem magam. *(Visszaül.)* De hát az is vagyok. Miben különbözik a hangya az clefánttól? A méretei-

ben. Hangyát könnyebb eltaposni, mint elefántot, de vajon könnyebb-e feltámasztani is? Jelentéktelenebb-e a bűn, ha egyszerűbb elkövetni? Mindenki mulat rajtam efféle dilemmám miatt, csak Marie és Jettchen nem. De Marie dáma, bejáratos az udvarhoz, és férjhezmenetele óta ő is von Kleist – nem verheti nagydobra, hogy ennyire megért... Jettchen viszont a hangyák szenvedéseivel azonosul, mert beteg. Belül beteg, ahol a születés titka lapul. Ő kiállna mellettem teljes mellszélességgel... Mellszélesség... Hogyan tolakodott a számra ez a szó? Szép, nagy melle van – Istenem... Melle nem árulkodik arról, hogy beteg. Ki akarjuk irtani magunkból az ellentmondásokat, holott a természet is tele van velük. *(Fr tovább. Abbahagyja.)* Jettchen az egyetlen asszony, akit se férjra, se nőre nem cserélnék el. Elmondhatatlan hálát érzek iránta. Marie miért kosarazott ki, amikor megkértem, hogy haljon meg velem? Most ő lenne itt, a másik szobában. Vagy talán egy szobában lennénk, együtt lennénk az utolsó éjszakán. Ulrike pedig miért nevetett ki, mint mindig, amikor kifogyott az érvekből? Hát Ernst miért barmolt le, de úgy, hogy meg sem álltam Párizstól Boulogne-ig? Miért nem érezte meg se Rühle, se Lohse az ajánlatomban rejlő feltétlen odaadást? Jettchennek viszont ajánlat sem kellett, mert megelőzött az ajánlatával. Ő tudja, hogy millió halál haltunk már eddig is, és még millió halál vár ránk. Rossz szobába rekesztettek bennünket, az ablakok beszögelve, fogytán a levegő. Mit tehetünk? Átsétálhatunk egy lakhatóbb szobába. Jettchen is pontosan így érzi ezt. Ha meg akarnám határozni lényét, azt mondanám, hogy ő az az ember, aki meg akar halni velem. Ezért elcserélhetetlen, függetlenül egyéb tulajdonságaitól, melyeket emiatt a páratlan érdeme miatt szerettem meg. *(A szomszéd szobából halk beszélgetés foszlányai hallatszanak. Az ajtóhoz lopózik, hogy hallgatódzson, de rögtön odébb ugrik.)* Pfüj. *(Ököllal állon csapja magát, visszaül az asztalhoz.)* Ha egy másodper-

cig kihagy a figyelmem, rögtön magam alá züllök. Már csak ezért is meg kell tennünk, amit terveznünk. Meg kell tennünk, tennünk, tennünk. Csak az olyan cselekvést nevezem tettnek, amely utólag nem korrigálható. Az emberek még nehéz dilemmáikat is könnyen döntik el, mert azt remélik, hogy nem várt baj esetén módosíthatják elhatározásaikat. Én viszont, ha beugrom a zajló folyóba, nem hajtok be oda előbb mentőövet. Jettchent is ilyen fából faragták. Átmegyek, és megmondom neki. *(Az ajtóhoz lép. Az ajtó nem nyitható.)* Csakugyan kivette a kilincset! Mi ütött belé? Jettchen! Csak nem feltételezed, hogy rád török, hogy engedélyed nélkül behatolok... El mert ide jönni velem, és ennyire nem ismer? *(Sétálni kezd.)* Ma délután pisztolyom golyója a bal mellébe fúródik. Nem képzelhető el bódítóbb intimitás, mint ez a mi tünkünk. Talán csak a kínzott és hóhéra közt létesülhet ilyen bensőséges viszony. Hol is olvastam? Casanovánál talán? Hogy XV. Lajos királra ítelt merénylője „Még! Még!”-et kiáltott, miközben a hóhér mélyen a húsába vágott, és égő olajat locsolt a seibe. A felfokozott létezést élvezték mind a ketten, bár el kell ismer-nem, hogy az „élvezés” szó ebben az összefüggésben legalábbis bizarr. Megint a szavak! Goethe a színekhez menekül előlük. Kidolgozta színelméletét, hogy legyen hova bújni a szavak kétértelmősége elől! Csakhogy ez nem megy, Öreg! Az elmélet szintén szavakba öltözik, mint tarka rongyokba a kurvák! Én is hiába foglalkoztam ifjúkorom óta annyit a matematikával, nem bírom ellensúlyozni a szavak megbízhatatlanságát. Fél lábbal a képletek szilárd talaján állok, a másik mégis belesüpped a metaforák ingoványába! Erre azt gondoltam, hogyha már művészet, akkor legyen inkább zene! Hiszen az énekelt szavak maguk mögött hagyják a jelentés sandaságait! És Jettchen gyönyörű énekétől a legszívesebben föbe löttem volna magam. Mondtam is neki egyszer ezt, és néhány nap múlva emlékeztetett rá. Ezért lehetünk ma itt. Hála Jettchennek! Az

ő elszántságának és bizalmának... Mindannak, aminek jegyében *(megnézi az órát)* 12 óra múlva az öröklétben egyesülünk. Hogy vártam erre a pillanatra egészen mostanáig... Amíg a kilincset ki nem vette a zárból... Miért vette ki? Nem tudja, hogy a bizalom mint gyönyörű porcelánedény értékét veszti a legkisebb repedéstől? Amikor kihúzta a kilincset, megrepedt bennem a bizalom. Hogyan készítem fel lelkemet így a közös szármalásra? Erre én képtelen vagyok! Pontosabban: képes volnék rá, de akkor már nem én volnék az én. *(Kopog az ajtón. Nincs válasz.)* Jettchen!

HENRIETTE *(hangja.)* Most ne zavarjon, édes Heinrichem!

KLEIST Zavarom?

HENRIETTE *(hangja.)* Most igen. Levelet írok.

KLEIST Előbb társalgott valakivel.

HENRIETTE Kávét hozott a szobalány.

KLEIST Miért nem mondta, hogy zavarom?

HENRIETTE *(hangja.)* De hiszen mondom.

KLEIST Most mondta. De előbb egy szót sem szólt, csak kivette az ajtóból a kilincset. Attól félt, hogy magára török?

HENRIETTE Dehogyan. Egyszerűen csak szokásból. Észre se vettem.

KLEIST El tudja képzelni rólam, hogy erőszakkal hatolok be?

HENRIETTE *(hangja.)* Behatol? *(Nevet.)* Édes Heinrichem, mit beszélsz?

KLEIST Ma engem nem szabad kinevetni.

HENRIETTE *(hangja, nevetve.)* Dehogyan nevetem ki. – Tudja mit? Akkor inkább majd én hatolok be. Mihelyt befejeztem a levelet.

KLEIST *(ismét magának.)* Marie-nak nem jutna eszébe, hogy kivegye a kilincset. Még kevésbé, hogy nevessem rajtam. Itt és most. Itt és most. Másrészt nem jönne ide velem. Pedig többet tud rólam akárkinél. A legbölcsebb barátnőm. Nem azért, mert tizenöt évvel idősebb nálam, nem, nem azért. Alakja ezt

amúgy is elfeledtettem velem. Az alakja miatt szerettem bele, de bölcsessége teszi képessé arra, hogy a világot ne csak a saját szemszögéből nézze. Ezért ő az egyetlen, aki igazságosan ítél meg. Nem engem tekint betegnek, amiért nekem minden háromszor annyira fáj, mint más halandóknak, hanem a többieket, mert eltompultak önvédelemből. Marie-val talán tudnék még élni is, ha nem meghalni akarnék. Meghalni csak Jettchennek lehet. Hát Sophie-val? Sophie egy hét alatt megőrjítené. Müllert majdnem az Elbába löktem miatta. Belefajítottam volna államelméleti bölcsességével együtt a piszkos folyóba! Hogy merre elcsábítani a férjétől, hogy merre feleségül venni? Ó, Sophie-val élni se tudnék, mint talán Marie-val, és meghalni se, mint Jettchennek, mert tengeri betegség fog el a közelében. Mihelyt rám néz, emelkedik a gyomrom. Odaadtam neki *A lelkem történetét*, megmutattam neki magamat, mint egy kifordított kesztyűt. Szó nélkül adta vissza – vajon olvasta-e? Ha olvasta volna, akkor átfog, a karjával, a lábával, és többé nem ereszt el! El kellett égetnem ezt az egyetlen kézirati példányt! Jettchen ebben is segített. Miközben etettük a kályhát, azt reméltem, hogy Sophie másolatot csináltatott róla. Szívesen megkérdezném tőle... Ha most itt lenne, megkérdezném. Ha itt lenne... De nem lehet itt, mert a Müller ágyában van. Jettchen van itt, aki fontosabb a könyveimnél és az életemnél, mert azt ajándékozza nekem, amit csak ő tud adni, és amire szinte születésem óta mindennél hevesebben vágyakozom! *(Kleist az asztalra teszi pisztolyát, majd ruhástól ledől az ágyra. Nyitott szemmel fekszik. Kint még sötét van. Bent ég a két gyeritya. Magára húzód a takarót, könyöke egy testbe ütközik. Rémulten felkiált.)*

ULRIKE Csak én vagyok.

KLEIST Sophie? – Marie? *(Ulrike nevet.)* Mars ki az ágyamból! Kifelé! Kifelé! Ki maga? A szobalány? *(Leugrana az ágyról, Ulrike visszafogja.)*

ULRIKE Ne félj.

KLEIST Szent Isten! Ulrike! Hogy került ide?

ULRIKE Te kérde?

KLEIST Halkabban. Meghallhatja.

ULRIKE Annyi baj. – Bemutatsz neki?

KLEIST Nem.

ULRIKE Hál' istennek. – Életünkben először találkozunk úgy, hogy nem örülsz nekem.

KLEIST Mert nem vagyok egyedül. Ez egy titkos utazás első álmása.

ULRIKE Egy libával kelsz útra?

KLEIST Ne beszélj így! Annyira, de annyira szeretem őt...

ULRIKE Telebeszélte a fejedet mindenféle zagyvasággal. Két boldog léghajós. A túlvilágról küldték majd tudósítást. Menyneyi beszámolót. Nem szégyelled magad?

KLEIST Annyira szeretem.

ULRIKE A kislányára is az égből akar vigyázni. Ha vigyáznai akar rá, miért hagyja faképnél?

KLEIST Annyira szeretem...

ULRIKE Segített tűzbe hajigálni a kézirataidat. Te elégetheted őket, de ő – ő hogy jön ehhez?

KLEIST Ahogy én segíték majd meghalni neki.

ULRIKE Boldogan lökte tűzbe őket. Énekel közben! A fől szálló füst lelked előfutára – ezt merre mondani.

KLEIST Szent Isten – honnan tudod?

ULRIKE Szerintem csöppet sem bánta volna, ha megerőszkölnöd. A kilincser azért vette le, hogy provokáljon.

KLEIST Féltékeny vagy! (*Ulrike nevet.*) Psszt. Senki – se férfi, se asszony nem lehet féltékeny rá, mert senki sem vállalta értem, amit ő!

ULRIKE Az előbb megnéztem magamnak. Ez a nő csak kihasznál téged, Heinrich, de nem szeret.

KLEIST Hallgass!

ULRIKE Azt hiszi talán, hogy szeret, de sejtelve sincs arról, hogy ki vagy.

KLEIST Mennyi szenvedést takarítottál volna meg nekem, ha annak idején igent mondasz.

ULRIKE Nem akartam meghalni. Se veled, se nélküled. Meg aztán azt hittem, hogy ha életben maradsz, akkor viszed valamire. Hiszen olyan tehetséges voltál!

KLEIST Még mindig nagyon tehetséges vagyok, habár távolról sem annyira, mint mondjuk, tíz évvel ezelőtt. Goethével még felvenném a versenyt. De nem éri meg. Olyan elviselhetetlen szenvedés. Ahányszor befejezek valamit, úgy érzem magam, mintha kilépnék ruhátlanul a barátaim elé.

ULRIKE És a barátaid mit csinálnak ilyenkor?

KLEIST Leforráznak, azután megnyúznak. Én meg üvöltök torok szakadtából. Mire megkérdelek tőlem, hogy miért nem viselkedem úgy, ahogy illik.

ULRIKE Mire te elrohansz.

KLEIST A bőrömet hátrahagyva.

ULRIKE Örülök, hogy eddig még mindig kinőtt megint.

KLEIST De a székrekedésem is visszatért mindig! A szorongással együtt! Ezért nem mertem befejezni a legjobb drámámat. Hogy ne álljak megint meztelenül ott. Párizsban, meztelenül. Mondtam is Ernstnek, hogy nem bírom befejezni, és haljunk meg együtt. Csakhogy ő túl szép a szabad meghaláshoz. Olyan, mint egy Zeusznak szánt fiatal áldozati bika.

ULRIKE Én nem látom őt különösebben szépnek.

KLEIST Otto is szép, de Ernst még szebb nála. Csakhogy te nem tudod lányos szemmel nézni.

ULRIKE Nem is akarom.

KLEIST Azt válaszolta ajánlatomra, hogy legfőbb ideálunk ne a halál legyen, hanem a kötelesség. Erre tűzbe dobtam darabom kéziratát, mert írására nem a kötelesség sarkallt, csakis az ihlet. Megszöktem Párizsból, hogy hősi halált haljak. Fel

se vettek katonának. Elzártak legszentebb kötelességem elől, mint spiongyanús személyt.

ULRIKE Mert az ellenség seregébe jelentkeztél. A francia hadseregbe, amelyet úgy gyűlölsz.

KLEIST Azt akartam, hogy barátaim öljenek meg a csatában.

ULRIKE És így magad ellen hangoltad a királyt.

KLEIST Ugyan már! Micsoda király ez?

ULRIKE Halkabban. Az egész ház hallgatódzik.

KLEIST A múlt hónapban húsz aranyat kértem egyenruha-vásárlás céljából a kincstártól, hogy meghalassak az orosz sztyeppéken hazámért. Erre a mi uralkodónk köpönyeget váltott, árálta Napóleonnhoz.

ULRIKE *(nevet.)* Most tehát Napóleonnért halhatsz meg vadonatúj egyenruhában.

KLEIST Nemhogy egyenruhát – még választ sem kaptam. Pedig csak töredékét kértem vissza annak, amit elrabolt tőlem az állam! Megfojtotta újságomat, mert nem voltam neki elég liberális!

ULRIKE Mi nem voltál?

KLEIST A kancellár cenzorokkal küzd a haladásért!

ULRIKE Bújj be ide.

KLEIST Az utolsó firkász is megalázhat engem, aki halhatatlan vagyok.

ULRIKE Gyere már.

KLEIST Kristálytisztán tudom ezt, noha nem hiszek benne.

ULRIKE Bújj be hozzám, a takaró alá.

KLEIST Megőrültél? Csak nem vagy meztelen?

ULRIKE Emeld le rólam a takarót.

KLEIST Mit beszélsz? A nővérem vagy, nem?

ULRIKE Éppen ezért nyugodtan leemelheted. Mi az, nem mered? *(Kitakaródzik. Férfiruhában van.)* Emlékszel? *(Nevetnek. Ulrike betakaródzik ismét.)*

KLEIST Csodálatos hónapok voltak! Egy kis párizsi lakásban

éltünk, mint két fiatalember. És senki se jött rá... Vagy mégis?

ULRIKE Te hogy emlékszel?

KLEIST Senki... Várg csak... Egy vak fuvolaművész rájött, amikor a koncertje után gratuláltál neki. De ő is csak azért, mert nem látott.

ULRIKE Azt válaszolta, hogy „Merci, mademoiselle.”

KLEIST *(affektált hangon.)* „Merci, mademoiselle!” Rád bámult mindenki.

ULRIKE Menekülnünk kellett, emlékszel?

KLEIST Ó, milyen boldog voltam én akkor! Imádom a ruhacsereket! Aki felölti a másik nem ruháit, az saját nemének kötelességeit és gyöngeségeit is leveti magáról.

ULRIKE Azt reméltem, hogy egy szép napon ruhát cserélsz te is, és asszonyi díszben sétálsz nadrágos Ulrikéd mellett az utcán.

KLEIST *(kacag.)* Ezt elmulasztottuk. Nagy hiba volt.

ULRIKE Jóvá tesszük, érted? Ezért jöttem. Megszöktetek. Itt hagyod ezt a szerencsétlen, beteg némbert. Irány Párizs!

KLEIST Párizsba nem! Ott véget ér a jóság. Ott a pokol fejedelme uralkodik!

ULRIKE Akkor Svájcba szökünk!

KLEIST Hogy loholtál Bernbe a pénzzel, amikor megtudtad, hogy halálos betegen fekszem!

ULRIKE És már kutya bajod se volt!

KLEIST Idegeidet, mint sűrű hálót ráterítetted az országokra, amelyekben köszáltam, hogy rögtön megérezd, ha bajban vagyok.

ULRIKE Ezúttal majdnem elkéstem mégis. Egy egész sereg gyakorlati ügyet kellett elintéznem előbb.

KLEIST Csak nem szereztél pénzt?

ULRIKE Pénzzé tettem összes vagyonomat! Nyisd ki ott azt a szekrényt!

(Kleist felkel, a szekrényhez megy, egy koffert vesz ki belőle. A koffert tele van aranypénzzel.)

KLEIST Álmodom? *(Belemarkol a pénzbe.)* Ebből megélhetünk életünk végéig!

ULRIKE Bern környékén vásárlunk egy kis házat. Hamisítottunk magunknak okmányokat.

KLEIST Hamis papírok – nagyszerű! Mint a ruhacsere! Magunkból is kiléphetünk! Kitáncolhatunk! *(Keringözni kezd.)*

ULRIKE Újra kezdhetsz írni. Álnévén talán nem vallasz kudarcot.

KLEIST Nem. Az írásból kiléptem. Ha újra kezdeném, elárulnám magam. Ott állnék újra ruhátlanul.

ULRIKE Milyen szépen keringözöl!

KLEIST A porosz hadseregből pedig azért léptem ki, hogy megóvhassam odaadásomat a porosz eszmények iránt.

ULRIKE Nem különös: még sohasem táncoltunk együtt!

KLEIST Az állami szolgálatba pedig be sem léptem. Ugyanezért!

ULRIKE Én sem táncolok rosszul. Nem hiszed?

KLEIST A családfői szerepkörből azért táncoltam ki, mert nem találtam helyemet ebben a két-nemű világban. Ezt lány létedre, Ulrike, nem értheted meg.

ULRIKE *(nevet.)* Persze, hogy nem. De azért felkérhetnél.

KLEIST *(megáll.)* Kamaszkoromtól hét éven át csak katonanadrágokat láthatam magam körül. Aztán azt kívánták tőlem, hogy legyek családfő. Mikor tehettem volna magamévá ezt a szerepet? Ha viszont kész szerepbe öltözöm, megbénul a fantáziám. És akkor hogyan írjak?

ULRIKE De hiszen az irodalomból úgyszintén kiléptél, és meg sem álltál eddig a fogadóig. *(Kleist az asztalra veti magát, felsőteste felé, két kezét összekulcsolja a hátán.)* Mi bajod? Heinrich! Megőrültél? Táncolj inkább!

KLEIST A würzburgi Julius-kórház elmeosztályán tisztátalan

nyílás fölött egy tizennyolc éves, holsápadt, aszott fiatalember lógott. Száraz, szomjas nyelve cserépes ajkára tapadt, erőlen szembéja minduntalan eltakarta kilobbant szemét, két kezét pedig egymáshoz varrva a hátához rögzítették, hogy ne követhesse el a természetellenes bűnt, amely ilyen állapotba juttatta. Értesz engem? *(Csönd. Kleist tátoz és hörög.)*

ULRIKE Hagyd abba! Elég!

KLEIST Nem túrték, hogy jó lélekkel örömet leljem magamban. Másban vagy magamban. Akármiben.

ULRIKE Mássz már le az asztalról!

KLEIST Nem is túrhették. Amire ugyanis vágytam, az tilalmas volt, és természetellenesnek tekintették, hogy vágyaimat a tilalmak fölé helyezem. *(Leszáll az asztalról.)* Érted már? Ezért kellett minduntalan kilépnem a szerepeimből, és ezért kell...

ULRIKE ...Ezért kell, ha megszökünk innen, ismét kitalálnod valamit, amiből kiléphetesz.

KLEIST Mire gondolsz?

ULRIKE A házasságra. Összeházasodunk Bernben.

KLEIST Elment az eszed.

ULRIKE Hamis okmányokkal. Ne félj. Nem lesz érvényes a frigy. Csak arra szolgál majd, hogy legyen miből kilépned.

KLEIST Nem vehetem el a saját nővéretem.

ULRIKE Csak a saját nővéredet veheted el. Mint ahogy én is csak a saját fivéremhez mehetek hozzá.

KLEIST Ulrike! *(Az ágyhoz szalad, csókolgatni kezd.)* Milyen fiatal vagy! Mint Párizsban, tíz évvel ezelőtt!

ULRIKE *(nevet.)* Csakhogy észrevetted. Kötélnek állsz? Egyedül így úszhatjuk meg azokat a terhes kötelességeket, amelyek állítólag a házassággal járnak.

KLEIST A szívemből beszélsz! *(Tovább csókolgatja Ulrikét.)*

ULRIKE *(átöleli Kleistet, viszonzozza a csókokat.)* Tetszik az öletem?

KLEIST Nagyon!

ULRIKE Pedig van egy jobb is. Tudsz figyelni? *(Ismét megcsókolja.)*

KLEIST Ha csókolod a nyakamat, akkor nem tudok.

ULRIKE Sebj. *(Tovább csókolja.)*

(Kleist felpattan, elugrik az ágytól, leül az asztalhoz.)

KLEIST Hallgatlak.

ULRIKE Gyere vissza.

KLEIST Nem. Beszélj.

ULRIKE Még egyet csavarintunk a dolgon.

KLEIST Hogyan?

ULRIKE Mínek kérded, amikor tudod úgysis?

KLEIST Micsodát?

ULRIKE Heinrich!

(Csend.)

KLEIST Nem gondolhatod komolyan. *(Csend.)* Óriási! *(Nevet.)*

ULRIKE *(leül az asztalhoz.)* Már pedzegettem az előbb is.

KLEIST Sejtettem, hogy ide akarsz kilyukadni.

ULRIKE Én pedig sejtettem, hogy sejtéd. Ezt a játékot kár volna kihagyni. Meghalni ráérsz azután is, ha mindenáron ez a célod. Ruhacsere. Iratscere. Szerepcsere.

KLEIST Szóval te leszel a férj, én meg a feleség. De hogy intézed el?

ULRIKE Mi sem egyszerűbb. Pénzkérdés az egész.

KLEIST Minden csak pénzkérdés, igaz.

ULRIKE Hamis papirokat veszünk. Tanúkat veszünk. Mert barátainkat ebbe nem avathatjuk be. Még kevésbé a családot. Egyszerűen eltűnünk mind a ketten. Tripla talpú csizmát is vásárolok majd a férjruhával együtt, hogy ne legyen alacsonyabb nálad.

KLEIST Érdekes ötlet. Alszom rá egyet.

ULRIKE Mikor? Megőrültél? Két óra múlva benyit hozzád az a nagy mellű néember...

KLEIST Na látod. Őt nem csaphatom be. Hiszen számít rám.

ULRIKE Igaz. – Tudod mi? Menj be és lödd agyon most. Aztán eliszkolunk.

KLEIST Azt terveztük, hogy együtt halunk meg.

ULRIKE Neki úgysis csak az fontos, hogy más intézze el helyette a dolgot.

KLEIST Gondolod? *(Ulrike bólint.)* Igazad lehet. *(Magához veszi a pisztolyt, és az ajtóhoz megy.)* Csakhogy nem tudok bejutni hozzá. Kivette a kilincset.

ULRIKE Nem mondtam, hogy liba? Kopogtass be hozzá.

(Kleist kopog. Semmi válasz. Ököllet az ajtóra csap.)

KLEIST Jettchen! Nyissa ki! Fontos elhatározásta jutottam. *(Csend.)* Megmásíthatatlan elhatározásra!

ULRIKE *(elveszi Kleisttől a pisztolyt.)* Akkor elintézem helyetted. *(Teljes sötétség. Kleist meggyújtja a gyertyákat. Egyedül van a szobában.)*

KLEIST Nincs még egy ilyen jó nővér. Éberebben vigyáz rám, mint az őrangyalom. És célszerűen gondolkodik. De célozni tud-e? Rémes volna, ha csak megsebesítené. Nem lett volna szabad beleegyeznem. Rádadásul gyűlöli is Jettchent. Csak szeretetből szabad ölni. *(Az ajtóhoz megy, hallgatódzik.)* Mi lesz már? Mi ez a csönd? Nem olyan könnyű meghúzni a ravaszt, mi?

ULRIKE *(be.)* Schol senki. Még a szekrénybe is benéztem. Csak két nagy mellett találtam a szobában. Az egyiket az ágyon, a másikat az asztal alatt.

KLEIST Hűha! Nagy újság! Ez új helyzetet terem!

ULRIKE Még egy testrésze lebegett a gyertya fölött, pamacsgyűrűben, de hogy mely testrésze, azt én nem mondom ki.

KLEIST Hát gonosz varázslat csalt ide? Jettchen nem is Jettchen?

ULRIKE Azt én nem tudhatom.

KLEIST Azt állítod, hogy az a nő, akit egy órával ezelőtt a másik szobában lártál, néhány testrészt hátrahagyva eltűnt, tehát nem kell rá tekintettel lennem?

ULRIKE Már nem lehetsz tekintettel rá.

KLEIST Akkor indulhatunk.

ULRIKE Csak halkán. Nagyon vigyázz. A háziak leleskednek. A kapun kívül balra fordulunk. A kanyar mögött, körülbelül száz méternyire, egy kocsi vár.

KLEIST És elvisz egyenesen Bernbe? *(Ulrike bólint.)* Ott újratrom *A lélek történetét.* Addig írok, míg meg nem bukik a korzikai ördög. Mert egyszer csak megbukik, nem?

ULRIKE Dehogynem. És ezt meg kell érned. A porba hullnak Brandenburg összes ellenségei! Te meg reaktiváltatod magad, és egykettőre tábornok leszel! Talán még hadügyminiszterségig is felviszed, ki tudja.

KLEIST Indulás!

ULRIKE Kifizettétek a szobát?

KLEIST Végünk. Sehova sem mehetünk. Jettchennél a pénz.

ULRIKE De nem ennyi! *(Kivesz a kofferből egy marok pénzt.)*

(Kleist váratlanul megragadja Ulrike torkát. Ez felnyög rémületen, lerogy a székre. Kleist elengedi.)

KLEIST Maradj csöndben! Csak ellenőrizni akartam, hogy nem az én örült agyam látomása vagy-e.

ULRIKE És mit tapasztaltál?

KLEIST Meleg a nyakad.

ULRIKE Hogy lennék a látomásod? Idenézz. *(Lassan kezdi kigombolni a blúzáját.)*

KLEIST *(megfogja Ulrike mellét, majd elkapja a kezét.)* Meggyőztél végre.

ULRIKE De aztán ne mondd öt perc múlva, hogy a mellem is lehet látomásod, nem csak én. Meg hogyha látomásod volnék, akkor meleg nyakúnak éppúgy képzelhetnél, mint hideg nyakúnak.

KLEIST Megőrülök. Itt ülök az orrom előtt, és még csak azt sem tudhatom, hogy te vagy-e te. Még abban sem lehetünk biztosak, hogy élünk-e egyáltalán. Én például élek szerinted?

ULRIKE Te hogyan gondold?

KLEIST Forog velem a világ. *(Keringőzni kezd.)* Ezért léptem ki idejekorán a tudományból is. Miért bízunk meg ismereteinkben, ha érzéseink megbízhatatlanok?

ULRIKE Szívesen táncolnék veled. De nincs rá időnk. A barát-nőd éppen most riadóztatja a potsdami rendőrséget!

KLEIST Gombolkozz be. Csakugyan meg akarsz szoktatni?

ULRIKE Igen.

KLEIST Mint vőlegény a menyasszonyát?

ULRIKE Igen. Gyere már!

KLEIST És miért?

ULRIKE Mert mihelyt a férjed leszel, senki sem nyúzhat többé hozzám, hogy miért nem teljesítem legfőbb női kötelességemet, hogy miért nem megyek férjhez és miért nem szülök porontyokat.

KLEIST *(abbahagyja a táncot, és felveszi az asztalról a pisztolyt.)*

Ne próbálj félrevezetni. Mi az igazi okod?

ULRIKE Te is ezt követelted tőlem, holott magad sem nősültél meg, és nem szaporítottad az emberiséget.

KLEIST Úgy érzem, csapdát állítasz nekem.

ULRIKE Én neked? Hányszor kaptam el hajadat a végső pillanatban, amikor már süllyedt alattad a föld?

KLEIST Nincs e földön senki, akit annyira szeretnék, mint téged. De nem élhetsz vissza az érzéseimmel.

ULRIKE Értsd meg végre: ha a feleségem leszel, akkor nem kell apának lenned.

KLEIST *(Ulrike homlokához szorítja pisztolyát.)* Agyafűrt ötlet. Honnan jutott eszedbe?

ULRIKE Útközben elmondom majd.

KLEIST „Agyafűrt” – micsoda ördögös jelző!

ULRIKE Gyere!

KLEIST Még egyszer kérdem: honnan jutott eszedbe ez az agyafűrt ötlet?

(A két szobát elvadásztató ajtó rénsyre kinyílik, de ezt nem veszik észre.)

ULRIKE Az írások segítették hozzá. Te vagy O. márkiné, akiről ájult állapotában kell megerősözkölni. Arra gondoltam, hogy az én Heinrichemnek női szerep kell, különben kilép a világból.

(Az ajtó nyílásában megjelenik Henriette. Nem veszik észre.)

KLEIST Bebizonyítom neked, hogy nem vagyok asszony. *(Megbúzza a ravaszt. Óriási durranás.)*

ULRIKE Indulás! Gyerünk! Erre a lármára összefut a ház!

KLEIST Hagyj magamra, Ulrike. Nincs kedvem előlről kezdeni az egészet.

ULRIKE Az előbb már meggyőztelek, nem?

KLEIST *(elteszi a pisztolyt.)* Meggyőztél. Nincs is ellenérvem.

Mindent megtettél értem, amit egy testvér, amit egy ember tehet. De engem ezen a Földön már nem lehet megmenteni. Ez az igazság. És most menj. Olyan kimondhatatlanul boldog halált kívánok neked, ha majd eljön az ideje, amilyen ma reám vár. Menj.

(Ulrike észreveszi Henriettét. Egymásra merednek. Kleist nem látja ezt.)

ULRIKE Megmondom, mi vagy te. Parazita, az vagy. Eltartottalak tíz éven át. És mivel viszonzottad áldozatomat? Az emberi társadalom haszontalan tagjává züllöttél, se részvéte nem érdemelsz többé, se támogatást.

KLEIST Megmérgezel a szavaiddal. Hallgass végre!

ULRIKE Gondoltam, a feleségi állapot megfelel neked, mert a férj akkor is eltartja feleségét, ha ez nem tud szülni. *(Újra Henriettére néz.)* Akkor is eltartja, ha nem tudja már teljesíteni férji kötelességét, mert elevenen rothadó hitvese undorral tölti el. *(Ismét Kleistnek.)* Még meggondolhatod magad.

KLEIST Nemcsak a jövőnket ölted most meg, hanem a múltunkat is.

ULRIKE Ágyó.

(Teljes sötétség. Kleist ügyel-bajjal világot gyújt. Ulrike és a pénzes koffer eltűnt. Világosodik.)

HENRIETTE Magadban beszélsz, szomorúfüzem? Nem tudsz aludni?

KLEIST Mióta hallgatódzol?

HENRIETTE Tessék?

KLEIST Merre ment el?

HENRIETTE Kicsoda?

KLEIST Bolondnak nézel? – Bocsásson meg. Álmodhattam valamit. Pedig látja, le se feküdtem.

HENRIETTE Holott nemsokára már hajnalodik.

KLEIST Életünk legszebb napja virrad ránk. Én védőangyalom, kerubom és szeráfom, még néhány óra, és örökre boldogok leszünk!

HENRIETTE Hozassak fel kávét magának is?

KLEIST Már ittam, kevéssel maga előtt. Ledőlök egy félóra.

Örök időkhöz együtt leszünk. De most igyon egyedül kávét. Szerelmem, galambom, hagyjon egyedül!

(Henriette indul kifelé. Kleist utánaszól.)

KLEIST Miért vetted ki az ajtóból a kilincset?

HENRIETTE A kilincset? *(Nevet.)* Ez most a legfőbb gondod, aranyos tükröm? De hiszen nemsokára együtt röppenünk fel a halhatatlanság és üdvösség szárnyán az örökkéltbe. Mi a közös örökkéltbe képest ez a kilincs? Vagy az a pár óra, amelyet egyedül akartam eltölteni, a kislányomra gondolva, és az apámra, meg nagylelkű férjemre, Vogelre, aki boldoggá tett, utóljára azzal, hogy lemondott rólam, és átengedett neked? Miért nézel rám olyan komoran, tövisszorosúm?

KLEIST Átengedett?

HENRIETTE Nincs nála önzetlenebb férfi! Hogy szabad maradhassak, fittyet hány még az érdekeimre is. Fontosabb volt neki a boldogságom, mint...

KLEIST Egyszóval azt mondod, hogy átengedett?

HENRIETTE *(befogja Kleist száját.)* Psszt. Nincs már ilyesmire időnk. *(Kleist maga elé bámul, mint aki nincs jelen.)* Mi ütött

beléd? Gyere vissza! *(Kleist értelmetlen szőförgácsokat motyog.)* Hiszen elmondtam már: a derekam alatt, itt belül csupa sugárzó fájdalom vagyok. Elmondtam, és te majdnem megolvadtál a szájalomtól.

KLEIST Atengedett mint egy használt ruhát?

HENRIETTE Nem! Otthagytott, mint egy véres ruhát, ha ezt akarod hallani. Én pedig tudtam már akkor, hogy micsoda kínhalálnak nézek elébe. De a férfiak, akiknek a segítségében reménykedtem, mind elfordultak tőlem. Micsoda szerencse, életem forrása, hogy téged épp az vonzott, amitől ők elborzadtak.

KLEIST Mi vonzott engem, szerinted?

HENRIETTE Hogy nem ágyban, hanem koporsóban akarok melléd feküdni.

KLEIST Csak néztem hullámozó kebledet, miközben dőlt szádból az ének.

(Henriette Kleisthez lép, úgy tesz, mintha szájon akarná csókolni. Kleist elkapja a fejét. Henriette leül az asztalhoz. Kleist a pisztollyal játszik.)

HENRIETTE Maga megkönnyebbülten vette tudomásul, hogy velem kapcsolatban nincsenek férfias kötelességei.

KLEIST Honnan tudja? Én arra is vágyom, amit nem akarok. Vágytam az életre, de úgy jártam vele, mint egy vigyázatlanul feltört dióval. Legjobb esetben is zamatos törmelékkel kellett beérnem a teljes gyümölcs helyett.

HENRIETTE Minden jó, ha jó a vége.

KLEIST A vége jó. Ebben én is hiszek. De egyetlen korábbi, keserű pillanatot sem semmisít meg ez a vég.

HENRIETTE Most már ne törődjünk azzal, ami fájt. Különben is: én boldog voltam, maradéktalanul. Luisnál nincs megértőbb férj a földön. Gyengéd, nagyvonalú, és kimondhatatlanul tapintatos. Paulácska pedig olyan szép, olyan okos! Két édes gyermekem halálakor az ő napsugaras lénye elolvasztot-

ta szívemben a gyászt. Ha nem volnék beteg, akkor sem remélhetném, hogy fokozódhat boldogságom ezen a földön! Ezért vagyok csordultig teli hálával, amiért kézen fog, és elvezet innen.

KLEIST Mondanék magának valamit... valamit, ami... Arról volna szó...

HENRIETTE Hallgatom, Kleist. Beszéljen. De aztán engedelmével visszamegyek a szobámba. Írnom kell Peguilhennek, a mi nagyszerű barátunknak, hogy időben érkezzen meg. Még agyonlőtte állapotban sem szeretnék túl sokáig heverészni a nyirkos hidegben.

KLEIST Nem szeretem Peguilhent. Ahányszor hozzám beszélt, megfogta a könyökömet. És nem bocsátom meg neki, hogy kinevetett egyszer.

HENRIETTE Nemcsak én bízom meg benne, hanem Luis is. Márpedig Luisnak van ítélőképessége. Peguilhenért tűzbe tenné a kezét – ezt szokta mondani.

KLEIST Meddig társalgunk még Peguilhenről? Azt akartam javasolni...

HENRIETTE Na! Mondja már! Fogytán az időnk.

KLEIST Egy francia parasztasszony, fején teli vizesvödörrel, épp akkor ér haza, amikor egy nagy, veszett kutya széttépi két kisgyereket. Erre leteszi a vödört, megfojtja a kutyát, eltemeti a gyerekeket, majd két nap múlva, amikor belhal a kutya harapásaiba, melléjük temetik őt is.

HENRIETTE Ilyen történettel traktál engem, Heinrich? És éppen ma, boldogságunk reggelén?

KLEIST Engem ez a történet is örömmel tölt el. Mert az elbeszélő nem felejtette el megemlíteni, hogy az asszony, mielőtt halálos harcba bocsátkozott volna a kutyával, levette fejéről a vödört.

HENRIETTE És?

KLEIST De ki veszi ezt észre manapság?

HENRIETTE Miféle vödört? Mit akar mondani ezzel a vödörrel?

KLEIST Okosan tettük, hogy elégettük a kéziratomat. Megtakarítottunk vagy fél mázsa tűzfát. Ráadásul két kötettel kevesebb félreértést hagyok hátra.

HENRIETTE Most már nincs szükséged arra, hogy írj. Sem arra, hogy megjelenjenek az írásaid. Abban a fényben, amelybe elröpülünk, nem láthatók már a picike betűk. És a szavak sem hallhatók abban az ujjongásban. De itt, ebben a nyomorúságos létezésben fénytó volt minden szavad. O. márkinébe majdnem belevakultam...

KLEIST Miért épp az O. márkinét említed?

HENRIETTE Ez az elbeszélésed jutott először eszembe.

KLEIST Úgy.

HENRIETTE Mi rosszat találsz az O. márkinében?

KLEIST Rossznak azt éppen nem mondanám. *(Nevet.)*

HENRIETTE Miért akadtál fenn ezen a novellán?

KLEIST Felejsük el. Nekem is leveleket kell még írnom.

HENRIETTE Mondd, amit mondani szeretnél.

KLEIST Volt egy éretlen ötletem. Felejsük el. Visszalökne a betűmágiába, mint valami régi, bűnös szokásba.

HENRIETTE Milyen szokásba?

KLEIST *(szájába veszi a pisztoly csövét.)* Most nem tudok beszélni, mert tele van a szám.

HENRIETTE Heinrich! Ne! Előbb engem kell lelőnie!

KLEIST Kellemesen hűvös ez a cső, de akadályoz a beszédben.

HENRIETTE Ne! Könyörgök! Ne hagyjon itt!

KLEIST Ahonnan elmentünk egyszer, oda soha többé ne próbáljunk visszatérni. *(Kiveszi a szájából, és zsebre vágja a pisztolyt. Csend.)*

HENRIETTE O. márkinével kapcsolatban akart mondani valamit.

KLEIST De már nem akarok. Menjen vissza a szobájába, kis ga-

lambom, és írja meg a leveleit! Ezt teszem én is. Reggel majd együtt kávézunk. Rummal isszuk, hogy jobban melegítsen. *(Henriette arcon csókolja Kleistet, visszamegy a szobájába és kibúzza a kilincset.)*

Éppen az O. márkinét említette. És éppen most. Mi erre a magyarázat? Nem írhatunk mindent a véletlen számlájára. Az egyidejű történésnek gyakran delejes kölcsönhatásoknak tulajdoníthatók, működési törvényeiket nem ismerjük még. Ha egy megnyúzott békacomb rángatózni kezd érintés nélkül, pusztán villamos áram hatására, akkor mennyivel fogékonyabb lehet láthatatlan befolyásokra az emberi agy és szív? Nemrég hallottam, hogy egy berlini suszterlegény a vihar elől egy fa alá húzódott, ahol már állt egy fiatal pár. Minthogy kicsi volt hármuknak a hely, a fiatal pár átszaladt a szomszéd fához. A suszterlegényt ekkor agyoncsapta a villám, menyaszonya pedig, aki három utcával odébb éppen ebben a pillanatban vitte be a családi asztalra a leveses tálát, a szívéhez kapott, és holtan esett össze. *(Eloltja a gyertyákat.)* Az is csak magnetikus tüneteményekkel magyarázható, hogy álmaink olykor keresztezik egymást. Feleselnek egymással. Aztán jó idő múltán, éber állapotban egymás álombeli szavait idézzük. Képzelve? Ki állíthatja ezt teljes bizonyossággal? Ki tudja elválasztani a képzeltést a tapasztalattól? *(Lefekszik az ágyára.)* Henriette megérezte, a belőlem áradó delejes áram hatására, hogy miért foglalkoztat épp most O. márkiné történetét. Utolsó éjszakánkon eljátszhattuk volna. Commedia dell'arte-szerűen. Én a férfiakat, ő a nőket. A tömegjeleneteket persze elhagytuk volna. Az orosz gróf, akit én játszom, lerángatta már a márkinéről a kigombolt katonákat, a márkiné ájultan fekszik ott derékig felgyúrt ruhában, a gróf szinte ártatlan még, bár a katonaiskolában esetleg megerőszkolták néhányszor az idősebb fiúk... Megerőszkolták, vagy tán inkább csak rábeszélétek... rávettek... Rábírták testi érveket is alkalmazva...

De akkor ott meglátja a kitakart, gyönyörű asszonyt, önkívületbe esik...

(Gyér fényben, a szoba padlóján ott fekszik szakadozott fehér ingben Henriette. Kleist odaugrik hozzá, ráfekszik és zokog.)

Nem ura többé az akaratának, elveszti énjét, vagy talán megtalálja inkább...

HENRIETTE Ó, Heinrich, erről álmodoztam, mióta már! Mióta már!

KLEIST Ne beszéljen, könyörgök, ne beszéljen! Ájultjon vissza! Értse meg: életemben csak játszva léphetek túl azon, ami az életem volt. Mert én korán felismertem, hogy mindenre képesek vagyunk. Ezért aztán, óvatosságból vagy önfegyelemből, semmire sem voltam képes. Csak a képzeletemben. Erőszakos behatolások, golyóval, tőrrel, foggal és a férfiaság eszközeivel. Bárkitől bármi kitelik – erről szólnak az irományaim. Sőt mi több: magam is iromány vagyok! Az írói képzelet szülte. Ismertebb nevemen: Hamlet. Csakhogy én nem mertem volna megkérdezni Ophéliától, hogy az ölébe fekhetek-e. Az orosz gróf sem mert soha életében megkérdezni ilyesmit, ezért csak olyankor mert cselekedni, amikor nem kérdezhetett. Ez az O. márkiné történetének rejtett feltétele. Érti már?

HENRIETTE Mióta álmodozom erről a pillanatról!

KLEIST Hallgasson! Ez olyan játék, ahol életem a tét. Érti? *(Csend.)* Érti? *(Csend.)* Végre megértette. Megengedi, hogy játszak? Hogy átültessem az életbe képzeletem gyümölcsét? *(Csend.)* Nem válaszol. *(Csend.)* Csak nem ájult el valóban? Jettchen! *(Rázni kezdi.)* Eljátszhatom halálom reggelén az orosz gróf szerepét? *(Csend.)* Eljátszhatom? *(Csend.)* A hallgatást beleegyezésnek tekintem. *(Csend.)* Köszönöm, édes szerelmem! *(Gombolkodni kezd.)*

HENRIETTE *(ellöki Kleistet.)* Vissza! Tízszer olvastam ezt a történetet! Egészen mostanáig törtem a fejemet azon, hogy hon-

nan hordja papírra azt a sok szörnyűséget. Vissza! Elfelejtette, hogy én már évek óta nem szülhetek?

KLEIST Ne essen ki a szerepéből! Maga most nem Adolfine Henriette Vogel, hanem O. márkiné, G. ezredes lánya. Én pedig nem Heinrich von Kleist vagyok, a parazita külön, hanem egy orosz gróf. Csak nem feltételezi barátjáról, Kleistről, hogy megerőszkolja magát?

HENRIETTE Rendben van. Ájult vagyok. Egy ájult Ophélie. Vagy Ophéliából legalább az O. Van valami különös óhaja, gróf úr? Tegyen még széjjelebb a lábam? Na gyerünk, gyerünk! Hiszen délután elindulunk valóságos nevünkön egy valóságos kéjutazásra. Mire vár? Hogy kinevessem? *(Harsánnyan kacag.)*

KLEIST *(feltápáskodik.)* A délutáni kéjutazás elmarad. Hiszen most gyűlöljük egymást. Márpedig ha nem anyagi béke fűz össze bennünket a feltropanás pillanatában, akkor gyilkosnak kell éreznem magam, amikor lelövöm.

HENRIETTE *(elkomolyodik.)* De hiszen bennünket anyagi béke fűz össze, töviskoronám. Ez játék volt csak, nélkülözhetetlen játék. *(Felé nyújtja a kezét. Kleist felségíti, kezét csókol.)* Segítésével elmúlt minden, ami rossz! A legmodernebb homeopátiás eljárást alkalmaztuk. Gyűlölködéssel posztitottuk ki magunkból a gyűlölködés csirait! Így ráztuk le magunkról az utolsó salakot. Az utolsó felesleges súlyt. Hiszen nemsokára szárnya kelünk.

KLEIST Homeopátia. Similia similibus curantur. Agyó, szerelmem.

(Henriette felé sájt. Sötétség. Kleist nekiütökzik az asztalnak, feljajdul, leül, meggyújtja a gyertyákat. Egyedül van a szobában. Kiissza a maradék bort.)

KLEIST Csakhogy ami megtörtént, az mind jóvátehető. Még akkor is, ha elfelejtjük. És nekem hál' istennek már nincs időm a feledésre. Addig élek, amíg végigolvasom ezt a levelet.

És bármi történt vagy nem történt itt ma éjszaka, évek óta először, boldog vagyok. Hányan mondhatják el ezt magukról haláluk reggelén? Boldog vagyok, mert ennél csak kevésbé iszonyatos helyre vihet utam. Hallasz, Marie? *(Olvasza a levelet.)* „Agyó! – És számítsd ehhez hozzá, hogy olyan barátnőt találtam, akinek lelke fiatal sasként úgy röpül, hogy ehhez hasonlót még soha életemben nem láttam; aki szomorúságot magasabb rendű, bennem gyökeredző és gyógyíthatatlan tulajdonságomnak érzi, és ezért, noha elegendő eszköze van arra, hogy itt a Földön tegyen boldoggá, halni akar velem. Drága Marie-m, még egyszer: Agyó!” *(Összehajtogatja, borítékba teszi levelét, és miközben ráírja a címzést, ismételve.)* Agyó. Ez így igaz. Nem tett boldoggá, mert azt akarta, hogy megöljem. Agyó. Agyó. Agyó.